Riksdagens revisionsutskott 27.9.2018

Närpes modellen – från flyktingmottagning till invandrad arbetskraft

Utvecklingen inom Närpes stad kan med skäl ses som en direkt verkan av invandrad arbetskraft. Det började med flyktingmottagning av vietnameser 1988 och bosnier 1992. Behovet av arbetskraft har lett till att landsmän till dem som kom som flyktingar har kommit som invandrad arbetskraft efter att situationen i deras hemländer lugnat ner sig. Dessa två utgör idag de största invandrargrupperna. Totalt sett är antalet nationaliteter i Närpes ca 35.

Hur har integration av invandrare lyckats med avseende på sysselsättningen?

Antalet personer med invandrarbakgrund är i Närpes idag ca 15 % av befolkningen. Sysselsättningssituationen i Närpes är god. Enligt den senaste statistiken är arbetslöshetsprocenten ca 3 % vilket i praktiken betyder att de flesta arbetsföra personer arbetar.

Invandringen till Närpes startade 1988 eller för 30 år sedan med flyktingmottagning. Flyktingarna integrerade sig relativt snabbt och fick arbete bland annat i växthus. Växthusnäringen har under 1990-talet fram till idag utvecklats från små familjeföretag till hektarstora blockväxthus. Utbyggnad och utveckling av växthusnäringen pågår fortfarande.

Andra branscher som kan nämnas är metallindustrin, som haft brist på arbetskraft i princip från 2000-talets början. Inom kommunala sektorer som hälsovård och barndagvård är bristen på arbetskraft uppenbar. Många med invandrarbakgrund är anställda inom ovan nämnda branscher.

Närpes har således behövt invandrare för näringslivets utveckling och tillgången på arbetskraft.

De viktigaste åtgärderna för att främja sysselsättningen bland invandrare och förbättra deras arbetslivsfärdigheter och samtidigt främja integreringen i det finländska samhället

Att förvärva det nya landets språk är givetvis en annan central faktor för integrationen. Med språkkunskaper blir vardagen i det nya samhället mera hanterbar. Man kan delta mera aktivt i samhället och t.ex. studera och fortbilda sig, byta arbetsuppgifter och planera sin framtid mera målinriktat.

Invandringen till Närpes är till största delen arbetskraftsinvandring. Invandrarna som kommer till Närpes har ett arbetsavtal och således ett arbete att gå till. Av olika orsaker kan det förstås bli aktuellt med byte av arbetsplats. Ett byte av jobb lyckas bättre om personen hunnit integreras genom en aktiv integrationspolitik där hela samhället deltar via arbetsgivarna, kommunen, kommuninvånarna, tredje sektorn och myndigheterna. För att kunna byta arbetsuppgifter krävs ofta att man fortbildar sig. Det är därför mycket viktigt att möjligheterna till utbildning ordnas smidigt för invandrarna. I Närpes är vuxeninstitutet, folkhögskolan och yrkesinstitutet aktiva utbildare. För en invandrare är bristande språkkunskaper ofta det största hindret för studier, varför språkundervisningen är av grundläggande betydelse.

Att ha ett arbete att gå till är av högsta prioritet för att integreras i det finländska samhället. Att ha en arbetsplats ger möjlighet till ordnad ekonomi, struktur i vardagen och chans att få socialt umgänge med de andra arbetstagarna. Den psykiska hälsan påverkas på ett positivt sätt när man är ”herre över sitt liv”. Grunden för att integrationen i Närpes och de omkringliggande kommunerna har lyckats bra är att invandrarna har arbete.

Ett konkret förslag från Närpes

Bristen på arbetskraft är inte enbart ett problem inom trädgårds- och jordbruksbranschen, utan också i exportdrivna företag inom metallindustrin. Som ett konkret exempel kan nämnas NTM, norra Europas och Östersjöländernas ledande tillverkare av sopbilar. Företaget är i dagsläget tvunget att utlokalisera arbeten till utlandet i allt högre grad p.g.a. bristen på arbetskraft i regionen. De arbetsinvandrare, som kommer från länder utanför EU får arbetsavtal, som binder dem till trädgårds- och jordbruksbranschen för åtminstone 4 år med A-status. Först sedan permanent uppehållstillstånd erhållits är det möjligt för dem att byta yrkesbransch.

Ett konkret förslag från Närpes är att de arbetsinvandrare som redan finns på orten ska ha möjlighet att byta bransch tidigare än vad lagen nu föreskriver. Även andra branscher där det råder arbetskraftsbrist borde ha samma möjlighet som trädgårds- och jordbruksbranschen att rekrytera utomeuropeisk arbetskraft.

I syfte att stärka Finlands ekonomiska utveckling lokalt, nationellt och internationell är en uppluckring av nuvarande kontraproduktiva system i allra högsta grad eftersträvansvärt.

Hans-Erik Lindqvist
Stadsdirektör
Närpes stad

Lilian Ivars
Integrationskoordinator
Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård, K5